

SZKOLNY PROGRAM
WYCHOWAWCZO - PROFILAKTYCZNY

Liceum Ogólnokształcące w Zespole Szkół w Tyczynie

Motto szkoły:

„W wychowaniu chodzi właśnie o to,
ażeby człowiek stawał się bardziej człowiekiem –
o to, ażeby bardziej był, a nie tylko więcej miał;
aby więc poprzez wszystko, co ma, co posiada,
umiał bardziej i pełniej być człowiekiem,
to znaczy, ażeby również
umiał bardziej być
nie tylko z drugimi, ale i dla drugich”...

Jan Paweł II

Misja szkoły:

*„Najważniejszym zadaniem kształcenia
jest uczynić ludzkim każdego człowieka”*

J.A. Komeński

I. Wprowadzenie.

§ 1

Pierwszymi wychowawcami swoich dzieci są rodzice. Nauczyciele wspomagają ich wszechstronny i harmonijny rozwój, a uczeń akceptuje siebie i jest otwarty na potrzeby drugiego człowieka, żyje nie tylko z drugim, ale i dla drugich.

Wychowanie to proces wspomagania człowieka w rozwoju, ukierunkowany na osiągnięcie pełni dojrzałości fizycznej, psychicznej, społecznej i duchowej.

Profilaktyka to proces wspomagania człowieka w radzeniu sobie z trudnościami zagrażającymi prawidłowemu rozwojowi i zdrowemu życiu, a także ograniczenie i likwidowanie czynników blokujących i zaburzających zdrowe życie.

Profilaktyka winna wspomagać proces wychowania, a wychowanie tworzy integralną całość z wiedzą i kreowaniem umiejętności, poprzez które formuje się osobowość młodego człowieka. Nie wolno ich rozdzielać, gdyż wychowanie musi posiłkować się wiedzą, w której zapisane jest doświadczenie.

Program Wychowawczo - Profilaktyczny szkoły opracowano w zespole nauczycieli, przy współdziałaniu uczniów, rodziców i pracowników szkoły. Powstał na bazie diagnozy środowiska szkolnego. Diagnoza została dokonana w formie ankiety kierowanej do uczniów, rodziców i nauczycieli oraz rozmów diagnozujących zapotrzebowanie na tematykę i działania wychowawcze i profilaktyczne. Program dostosowany jest do potrzeb rozwojowych uczniów Zespołu Szkół w Tyczynie oraz potrzeb naszego środowiska lokalnego, jest spójny ze Statutem, koncepcją pracy szkoły, szkolnym zestawem programów nauczania oraz obejmuje wszystkie treści i działania o charakterze wychowawczym i profilaktycznym.

Chcemy, aby nasza szkoła była bezpieczna, panował w niej klimat sprzyjający pracy uczniów i nauczycieli. Dążymy do tego, aby nasi uczniowie byli kulturalni, odpowiedzialni, komunikatywni, kreatywni i empatyczni, aby panowało poczucie przynależności do grupy (klasy, szkoły), którą łączą więzi koleżeństwa i przyjaźni.

Program przeznaczony jest do realizacji przez wychowawców klas podczas godzin z wychowawcą we współpracy z nauczycielami wszystkich przedmiotów, pedagogiem, higienistką szkolną i pozostałymi pracownikami szkoły, przez Samorząd Uczniowski oraz przy współpracy z rodzicami, środowiskiem lokalnym i instytucjami wspierającymi szkołę, w zależności od stanu zasobów, potrzeb klasy.

II. Podstawowe założenia programu wychowawczo - profilaktycznego

szkoły.

§ 2

Naczelnym celem pracy naszej szkoły jest dążenie do wszechstronnego rozwoju ucznia, w wymiarze intelektualnym, fizycznym, psychicznym, zdrowotnym i społecznym. Nie tylko przekazywanie mu wiedzy, ale w takim samym stopniu kształcenia umiejętności poszukiwania i praktycznego wykorzystania tej wiedzy przez ucznia oraz zadbanie o jego postawę moralną, ukierunkowywanie uczuć, emocji, kształtowanie woli, budowanie zdrowych, pozytywnych motywacji do nauki i do pracy nad doskonaleniem własnej osobowości.

§ 3

Wychowanie jest długotrwałym, ustawicznym procesem, mającym na celu uspołecznienie, przekazywanie pewnych zasad, wartości i norm. Profilaktyka to działanie zapobiegające negatywnym zachowaniom, postawom i objawom. Dobra profilaktyka jest dobrym wychowaniem, a dobre wychowanie jest dobrą profilaktyką.

§ 4

Zespół Szkół w Tyczynie jest szkołą:

1. przyjazną, otwartą dla każdego ucznia, zapewniającą indywidualną drogę rozwoju;
2. kierującą się przede wszystkim dobrem uczniów, szanującą ich godność, wspomagającą młodych w samowychowaniu;
3. tworzącą i propagującą kulturę pozytywnych wzorów, otwierającą młodzież na: dobro, prawdę, piękno i sprawiedliwość;
4. przygotowującą uczniów do studiów, do odnalezienia na rynku pracy, do odpowiedzialnego życia publicznego w warunkach wolności i demokracji;
5. otwartą na nowoczesne idee kierujące ku przyszłości, ku procesom, które zachodzą w Europie i świecie, ale równocześnie uczącą szacunku dla tradycji i wartości głęboko zakorzenionych w naszej narodowej historii;
6. tworzącą klimat miłości do rodziny, małej i wielkiej ojczyzny;
7. wspomagającą rodziców i opiekunów w dziele wychowania, w rozwiązywaniu problemów, z którymi boryka się młodzież.

§ 5

„*Uczynić człowieka bardziej ludzkim*”, zgodnie z misją szkoły, oznacza dla nas:

1. budować w nim sympatię dla drugiego człowieka;
2. nauczyć cenić przyjaźń;
3. przeciwstawiać się złu, mimo ponoszonych klęsk;

4. nauczyć mówić, by móc wyrazić siebie, zrozumieć siebie i świat, brać odpowiedzialność za swoje słowa;
5. służyć ludziom;
6. pozostać sobą, tzn. mieć ambicję i poczucie własnej wartości;
7. uczyć się siebie, budować w sobie wewnętrzny spokój, harmonię, optymizm wychylony w przyszłość, serdeczność, ciepło, uśmiech, wyrozumiałość wobec ludzi, którzy wyrządzają przykrości;
8. tworzyć klimat miłości życia, rodziny, małej i wielkiej ojczyzny;
9. nauczyć się odpoczywać i świętować, aby wzbogacać swoją osobowość, szukać motywów pracy, pogłębiać kontakty rodzinne i międzyludzkie;
10. być odpowiedzialnym w każdej sferze życia;
11. okazywać szacunek dla pracy;
12. przyjmować rozczarowanie i porażki jako część życia;
13. nie rezygnować ze swoich ambicji i marzeń;
14. umacniać wiarę we własne możliwości, pozytywnie myśleć.

§ 6

Społeczność szkolną tworzą uczniowie, rodzice, nauczyciele i pozostali pracownicy szkoły. Wszyscy świadomie wstąpili do tej społeczności i zdecydowali się ją współtworzyć.

§ 7

Wszyscy pracownicy szkoły są wychowawcami – winni swoją osobowością oddziaływać wychowawczo na młodzież.

§ 8

Zasadą wszystkich członków społeczności szkolnej winien być brak obojętności.

§ 9

Podstawowym prawem i obowiązkiem w szkole jest nauka i uczestniczenie w zajęciach obowiązkowych oraz wybranych przez siebie formach zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych.

§ 10

Szkoła wychowuje do samodzielnego podejmowania zadań w życiu społecznym i publicznym kraju. Pozostawia pełną swobodę dokonywania wyborów politycznych i światopoglądowych.

§ 11

Szkoła w szerokim zakresie korzysta z tradycji i dorobku oraz norm etycznych i moralnych Kościoła.

§ 12

Zadania wychowawcze szkoły:

1. Wspieranie rozwoju osobowości ucznia m.in. w wybranych przez niego dziedzinach wiedzy.
2. Rozwijanie samodzielności, przedsiębiorczości.

3. Rozwijanie poczucia odpowiedzialności, solidarności i pomaganie sobie nawzajem.
4. Rozwijanie umiejętności społecznych, poczucia własnej wartości i asertywności.
5. Przygotowanie możliwie największej liczby uczniów do dalszej nauki i do współzawodnictwa na rynku pracy.
6. Stworzenie w szkole przyjaznej atmosfery sprzyjającej ulepszeniu kontaktów nauczyciel – rodzic – uczeń.
7. Doskonalenie warsztatu pracy nauczyciela (m.in. w celu organizowania coraz bardziej interesujących zajęć).
8. Zachęcanie rodziców do brania czynnego udziału w życiu szkoły (w zadeklarowanych przez nich dziedzinach).

III. Cele wychowania i profilaktyki.

§ 13

Spółeczność szkolną stanowią uczniowie, ich rodzice, nauczyciele oraz wszyscy pracownicy szkoły, współpracujący ze sobą, kierujący się wzajemnym zrozumieniem i szacunkiem w podejmowaniu wyznaczonych zadań.

§ 14

Celem społeczności szkolnej jest wszechstronna pomoc uczniowi w osiągnięciu dojrzałej osobowości. Wszelkie działania wychowawcze winny służyć kształtowaniu jego sfery fizycznej, emocjonalnej, intelektualnej, moralnej, estetycznej, duchowej.

§ 15

Cele wychowawcze szkoły:

1. wychowywanie w świadomości wartości moralnych, kształcenie umiejętności dokonywania właściwych wyborów i utrwalonych uniwersalnych wzorów postępowania,
2. kształcenie samodzielności i odpowiedzialności w życiu,
3. ochrona ucznia przed grożącymi niebezpieczeństwami cywilizacyjnymi,
4. przeciwstawianie się obojętności wobec wszelkich przejawów zła, kształcenie gotowości współdziałania i pomocy, bycia człowiekiem wrażliwym,
5. kształtowanie umiejętności rozwiązywania problemów,
6. uczenie szacunku dla innych oraz dóbr materialnych,
7. uczenie szacunku i miłości do Ojczyzny - poznawanie jej historii, kultury i tradycji,
8. wyrabianie szacunku do tradycji narodowych, języka ojczystego, wartości małej ojczyzny,
9. rozwój zainteresowań ucznia, jego motywacji w dążeniu do zdobywania wiedzy i dociekliwości poznawczej,
10. wskazywanie możliwości praktycznego wykorzystania zdobytych wiadomości i umiejętności,

11. ukierunkowywanie zainteresowań ucznia z uwzględnieniem jego predyspozycji,
12. uświadamianie wpływu mediów i Internetu na zachowania i obyczaje współczesnych ludzi,
13. wdrażanie w społeczne współdziałanie,
14. zwracanie uwagi na potrzebę przewycięzania niekorzystnych przyzwyczajzeń,
15. kształcenie umiejętności obcowania z przyrodą – szacunek dla przyrody, odkrywanie jej piękna, pozytywnego wpływu na człowieka.

§ 16

Cele profilaktyczne szkoły:

1. uświadomienie zagrożeń płynących z nałogów, wykształcenie właściwej postawy wobec problemu uzależnień,
2. kształtowanie właściwych postaw wobec obowiązków szkolnych, motywowanie uczniów do systematycznego uczęszczania do szkoły,
3. kształtowanie zasad dobrego wychowania i kultury osobistej, wdrażanie ucznia do przestrzegania norm zachowań dotyczących kultury osobistej,
4. eliminowanie agresywnych zachowań uczniów i stosowanej przez nich przemocy,
5. uczenie właściwych sposobów reagowania na zjawisko przemocy,
6. objęcie opieką uczniów w trudnej sytuacji materialnej,
7. wyrównanie szans edukacyjnych młodzieży i stworzenie możliwości poszerzania wiedzy,
8. przygotowanie do świadomego korzystania z multimedialnych środków przekazu,
9. edukacja moralna i prawna uwzględniająca odpowiedzialność prawną nieletnich i dorosłych oraz zagrożenia związane z przestępczością komputerową / internetową.

IV. Uczestnicy programu wychowawczo – profilaktycznego szkoły.

§ 17

Współodpowiedzialni za wszechstronny rozwój osobowości ucznia są wszyscy uczestnicy programu:

§ 18

Powinności wychowawcy klasowego.

1. Wychowawca klasy zobowiązany jest do:
 - 1) Zapoznania uczniów i ich rodziców z podstawowymi dokumentami regulującymi życie szkoły
 - 2) Przekazania uczniom i ich rodzicom informacji dotyczących zachowania i wyników nauczania oraz wymagań edukacyjnych stawianych przez szkołę
 - 3) Poznania i zdiagnozowania warunków życia oraz nauki wychowanków
 - 4) Wspierania rozwoju uczniów

- 5) Opracowania klasowego planu wychowawczego w oparciu o Program Wychowawczy Szkoły, przedstawienia go uczniom na godzinie wychowawczej i rodzicom podczas zebrania
- 6) Podejmowania systematycznych wysiłków zmierzających do wytworzenia właściwej atmosfery w zespole klasowym
- 7) Dbania o rozwój samorządności w klasie
- 8) Rozwiązywania bieżących problemów dydaktycznych i wychowawczych we współpracy z rodzicami, nauczycielami, pedagogiem szkolnym
- 9) Czuwania nad przestrzeganiem obowiązującego w szkole prawa zarówno przez uczniów jak i nauczycieli uczących w klasie
- 10) Kształtowania nawyków odpowiedniego zachowania się w różnych sytuacjach oraz nawyków przestrzegania zasad bezpieczeństwa
- 11) Integrowania zespołu klasowego i koordynowania pracy wychowawczej
- 12) Urozmaicania metod nagradzania
- 13) Planowania i prowadzenia lekcji wychowawczych zgodnie z planem pracy wychowawcy klasowego
- 14) Aktywizowania rodziców i opiekunów do współpracy ze szkołą, organizowania spotkań z rodzicami
- 15) Oferowania uwagi i pomocy młodzieży pochodzącej z rodzin wymagających wsparcia

§ 19

Powinności nauczycieli.

1. Nauczyciel zobowiązany jest:
 - 1) realizować zadania związane z dydaktyczną, wychowawczą i opiekuńczą funkcją szkoły
 - 2) zapewnić bezpieczeństwo uczniom w czasie zajęć
 - 3) wspierać każdego ucznia w jego rozwoju
 - 4) kształcić i wychowywać młodzież w atmosferze wolności sumienia oraz szacunku dla każdego człowieka
 - 5) dążyć do pełni własnego rozwoju osobowego
 - 6) doskonalić umiejętność klarownego tłumaczenia zagadnień naukowych
 - 7) jasno formułować oczekiwania wobec uczniów w zakresie edukacji i zachowania
 - 8) udzielać uczniom informacji zwrotnej o ich mocnych stronach i uzdolnieniach
 - 9) współpracować z wychowawcą klasy
 - 10) wprowadzać indywidualizację procesu nauczania
 - 11) aktywizować uczniów w czasie lekcji, inspirować pracę zespołową, stosować różnorodne metody dydaktyczne
 - 12) uwzględniać zalecenia specjalistów w pracy z uczniem

- 13) reagować i przeciwdziałać wszelkim formom niewłaściwych zachowań
- 14) zapoznać uczniów z Wewnątrzszkolnym Systemem Oceniania i respektować jego postanowienia
- 15) przekazywać uczniom i ich rodzicom informacje dotyczące wyników w nauce i zachowaniu oraz wymagań edukacyjnych stawianych przez szkołę
- 16) podejmować systematyczne wysiłki zmierzające do wytworzenia właściwej atmosfery w czasie zajęć
- 17) rozwiązywać bieżące problemy dydaktyczne i wychowawcze we współpracy z rodzicami, wychowawcami, pedagogiem szkolnym
- 18) czuwać nad przestrzeganiem obowiązującego w szkole prawa
- 19) uwzględniać cele wychowawcze w realizacji treści programowych
- 20) reagować i przeciwdziałać wszelkim formom agresji i wandalizmu, konsekwentnie przestrzegać norm współżycia społecznego
- 21) dochowywać tajemnicy służbowej

§ 20

Powinności pedagoga szkolnego.

1. Do obowiązków pedagoga szkolnego należy:
 - 1) rozpoznawanie indywidualnych potrzeb uczniów oraz analizowanie przyczyn niepowodzeń szkolnych
 - 2) określanie form i sposobów udzielania uczniom pomocy psychologiczno- pedagogicznej, odpowiednio do rozpoznanych potrzeb
 - 3) diagnoza środowiska szkolnego w zakresie problemu uzależnień, agresji, poczucia bezpieczeństwa
 - 4) współpraca z nauczycielami, rodzicami, uczniami i instytucjami wspierającymi wychowanie dzieci i młodzieży
 - 5) kierowanie uczniów na specjalistyczne badania do Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej
 - 6) planowanie i koordynowanie działań w zakresie wyboru przez uczniów kierunku kształcenia i zawodu, gromadzenie materiałów z zakresu profesjonalnego poradnictwa zawodowego
 - 7) organizowanie akcji profilaktycznych
 - 8) opieka indywidualna nad uczniami wymagającymi wsparcia
 - 9) współpraca z rodzicami i wspólne wypracowywanie harmonogramu działań w celu rozwiązania zaistniałych problemów
 - 10) współpraca z placówkami specjalistycznymi
 - 11) prowadzenie dziennika zajęć pedagoga szkolnego

2. Uczniowie mogą zgłaszać się do pedagoga, gdy:
 - 1) nie radzą sobie z nauką,
 - 2) naruszane są ich prawa,
 - 3) doznają przemocy,
 - 4) potrzebują pomocy i rady,
 - 5) odczuwają silne emocje, stres,
 - 6) potrzebują porady w zakresie wyboru przyszłej uczelni, zawodu,
 - 7) chcą zaplanować swoją drogę rozwoju osobistego,
 - 8) przeżywają kłopoty rodzinne lub osobiste,

3. Rodzice uczniów mogą oczekiwać:
 - 1) pomocy w rozwiązaniu sytuacji problemowej dotyczącej ich dziecka,
 - 2) zbadania przyczyn trudności w nauce i niepowodzeń szkolnych,
 - 3) wspólnego wypracowania działań w celu likwidacji zgłaszanych problemów,
 - 4) pomocy w skontaktowaniu się z psychologiem w Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej, umówienia wizyty,
 - 5) uzyskania informacji o instytucjach i organizacjach udzielających wsparcia i pomocy,
 - 6) konkretnych działań w przypadku zetknięcia się dziecka z przemocą,
 - 7) uzyskania informacji o możliwościach kontynuacji ścieżki edukacyjno-zawodowej ucznia,
 - 8) porad pedagogicznych, informacji o skutecznych metodach wychowawczych.

4. Nauczyciele mogą oczekiwać:
 - 1) pomocy w zdiagnozowaniu przyczyn trudności w nauce i niepowodzeń szkolnych uczniów,
 - 2) umówienia uczniów na badania diagnostyczne do Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej,
 - 3) współpracy w zakresie diagnozowania środowiska rodzinnego ucznia, rozpoznawania potencjalnych możliwości, bądź ograniczeń dziecka,
 - 4) współpracy w realizacji działań wynikających z Programu Wychowawczo-Profilaktycznego szkoły,
 - 5) wsparcia w rozwiązywaniu problemów wychowawczych dotyczących uczniów, (np. indywidualnych rozmów z uczniami, rodzicami uczniów sprawiającymi problemy wychowawcze, rozmów z agresorami, ofiarami przemocy, uczniami opuszczającymi zajęcia lekcyjne bez usprawiedliwienia, nieprzystosowanymi społecznie),
 - 6) przeprowadzenia spotkań mediacyjnych z uczniami i ich rodzicami, z nauczycielami i ich uczniami, z uczniami i ich rówieśnikami,

- 7) wsparcia na zebraniach z rodzicami w przypadkach pojawiających się konfliktów,
- 8) przeszkolenia ucznia wykazującego trudności w nauce na temat metod uczenia się,
- 9) porad pedagogicznych w zakresie pracy z grupą.

§ 21

Powinności higienistki szkolnej.

1. Obowiązkiem higienistki szkolnej jest:

- 1) dokonywanie profilaktycznych badań bilansowych - przesiewowych stanu zdrowia uczniów,
- 2) prowadzenie zajęć z uczniami na temat zdrowego stylu życia, profilaktyki uzależnień, radzenia sobie ze stresem, HIV/AIDS,
- 3) realizacja programów zdrowotnych,
- 4) propagowanie informacji dotyczących profilaktyki chorób, organizowanie gazetek ściennych na temat zdrowia.

§ 22

Powinności pracowników szkoły.

1. Powinności wychowawcze pracowników szkoły:

- 1) każdy pracownik szkoły jest zobowiązany czuwać nad prawidłowym stylem spędzania przerw międzysekcyjnych przez uczniów, np. przestrzegać zakazu palenia papierosów oraz informować wychowawcę klasy lub nauczyciela dyżurującego o pozytywnych lub negatywnych zachowaniach uczniów, zgłaszać zaobserwowane sytuacje i usterki naruszające bezpieczeństwo,
- 2) dyrektor szkoły ma obowiązek zdecydowanego reagowania na przejawy agresji ze strony uczniów w stosunku do innych uczniów jak i wszystkich pracowników szkoły.

§ 23

Zadania Samorządu Uczniowskiego.

1. Samorząd Uczniowski:

- 1) Integruje środowisko szkolne.
- 2) Proponuje różne formy demokratycznego życia szkoły.
- 3) Proponuje właściwe wzorce zachowań w szkole i poza nią.
- 4) Występuje w obronie indywidualnych i zbiorowych interesów uczniów.
- 5) Sprawuje funkcję bezpośredniego wyraziciela opinii uczniów wobec: dyrekcji, Rady Pedagogicznej lub rady Rodziców.

- 6) Inspiruje i wspomaga organizowanie imprez szkolnych oraz innych prac na rzecz klasy, szkoły i środowiska.
- 7) Organizuje w miarę potrzeb różnorodne formy pomocy koleżeńskiej.
- 8) Organizuje referendum w sprawach ważnych dla szkoły, bezpośrednio dotyczących uczniów.
- 9) Zgłasza uczniów do wyróżnień i nagród, daje poręczenia za uczniów deklarujących poprawę
- 10) Wyraża opinię o pracy dyrekcji, nauczycieli i pracowników administracyjnych, przy dokonywaniu ewaluacji pracy szkoły.
- 11) Uchwala regulamin SU oraz dokonuje w nim zmian i uzupełnień.
- 12) Opracowuje i przedkłada organom szkoły program prac SU.

§ 24

Powinności rodziców – współpraca z rodzicami.

1. W pracy wychowawczej dyrektor szkoły i nauczyciele wspierają rodziców w realizacji ich zadań wychowawczych tak, aby umożliwiać uczniom przejmowanie odpowiedzialności za własne życie i rozwój osobowy.
2. Zasady współpracy szkoły z rodzicami oparte są na wzajemnej życzliwości, dyskrecji oraz takcie i realizowane są poprzez:
 - 1) wspólne planowanie działań
 - 2) wspólne rozwiązywanie problemów
 - 3) rzetelne przekazywanie informacji
 - 4) wzajemne zaufanie
3. Rodzice zapoznawani są z obowiązującym prawem oświatowym i osiągnięciami szkoły.
4. Rada Rodziców uczestniczy w opracowywaniu podstawowej dokumentacji szkoły.
5. Szkoła diagnozuje potrzeby i oczekiwania rodziców w zakresie pracy wychowawczo-opiekuńczej.
6. Rodzice systematycznie uczestniczą w zebraniach organizowanych przez dyrektora szkoły i wychowawców.
7. Wychowawcy przekazują rodzicom informacje o wynikach nauczania i zachowaniu dziecka, zawiadamiają o przewidywanych ocenach niedostatecznych i wspólnie z rodzicami podejmują działania mające na celu eliminowanie przyczyn niepowodzeń szkolnych.
 - 1) Rodzice mają obowiązek zawiadomienia wychowawcy o przyczynach nieobecności ucznia na zajęciach lekcyjnych, w terminie do końca pierwszego tygodnia następnego miesiąca

- (zaświadczenie na piśmie). Uczniowie pełnoletni mogą usprawiedliwiać się sami na zasadach ustalonych na początku roku szkolnego pomiędzy rodzicami, uczniami i wychowawcą.
8. W celu zapobiegania eskalacji problemów, rodzice powinni na bieżąco informować wychowawcę, pedagoga szkolnego lub dyrektora o najdrobniejszych nawet formach przestępczości wśród uczniów.
 9. Rodzice ponoszą odpowiedzialność finansową za umyślne zniszczenia i kradzieże dokonane w szkole przez ich dzieci.
 10. Rodzice powinni w miarę swoich możliwości uczestniczyć w życiu szkoły i klasy w wybranej dziedzinie, np.: kulturalnej, porządkowej, gospodarczej. Propozycje współpracy rodziców ze szkołą:
 - 1) pomoc w organizowaniu imprez klasowych, szkolnych, wycieczek,
 - 2) pomoc w pracach na rzecz szkoły (porządkowe, remontowe, dbanie o wystrój szkoły),
 - 3) pomoc finansowa.
 11. W przypadku pojawienia się jakichkolwiek trudności wychowawczych rodzice mają możliwość skorzystania z pomocy wychowawcy, nauczyciela i pedagoga szkolnego.
 12. Rodzice zobowiązani są do utrzymywania stałego kontaktu ze szkołą. Formy kontaktu rodziców ze szkołą:
 - 1) udział w zebraniach ogólnych szkoły,
 - 2) udział w wywiadówkach klasowych,
 - 3) udział w spotkaniach o charakterze rozwojowo – wychowawczym i profilaktycznym, np.: prelekcje, dyskusje, warsztaty i inne,
 - 4) udział w Dniach Otwartych Szkoły,
 - 5) konsultacje z nauczycielami według opracowanego harmonogramu,
 - 6) kontakty telefoniczne oraz przez dziennik elektroniczny,
 - 7) indywidualne spotkania rodziców z dyrekcją, wychowawcą, pedagogiem i innymi nauczycielami,
 - 8) współpraca z przedstawicielami rodziców (Rada Rodziców).
 13. Rodzice powinni zwracać uwagę na stosowny strój i wygląd ucznia.

V. Organizacja działań wychowawczo – profilaktycznych.

§ 25

Działania wychowawcze:

1. W szkole istnieją lub tworzone są zwyczaje i obyczaje szkolne przygotowywane przez uczniów:
 - 1) Uroczystości i obrzędowość w klasie:
 - a) Wybór samorządu klasowego.
 - b) Klasowy Dzień Chłopca i Dziewczyny.
 - c) Mikołajki.
 - d) Klasowa wigilijka – dekoracja klasy, przygotowanie stroików świątecznych.
 - e) Wycieczki klasowe.
 - f) Udział przedstawicieli klasy w organizowanych konkursach szkolnych.
 - g) Wyjazdy edukacyjne.
 - h) Wyjście klasy do filharmonii, kina, muzeum, teatru i innych instytucji kultury.
 - 2) Uroczystości i obrzędowość w szkole.
 - a) Uroczysta Msza św. i rozpoczęcie roku szkolnego.
 - b) Ślubowanie uczniów klas pierwszych.
 - c) Udział młodzieży w akcji „sprzątanie świata”.
 - d) Dzień Edukacji Narodowej.
 - e) Udział przedstawicieli szkoły w Dniach Kultury Szkolnej.
 - f) Opieka nad miejscami pamięci narodowej oraz grobami żołnierzy i zmarłych nauczycieli.
 - g) Biegi Przełajowe.
 - h) Święto Niepodległości.
 - i) Apel bożonarodzeniowy.
 - j) Studniówka.
 - k) Walentynki.
 - l) Rekolekcje szkolne.
 - m) I dzień wiosny.
 - n) Rocznica Konstytucji 3 Maja.
 - o) Pożegnanie absolwentów szkoły, ślubowanie absolwentów na sztandar.
 - p) Uroczysta msza św. i zakończenie roku szkolnego.
 - 3) Imprezy wynikające ze współpracy z środowiskiem:
 - a) Udział młodzieży w konkursach zewnątrzszkolnych.
 - b) Udział młodzieży w obchodach święta patronki Miasta i Gminy – Św. Katarzyny.
 - c) Opieka nad miejscami pamięci narodowej oraz grobami nauczycieli.
 - d) Odwiedziny uczniów u osób samotnych, starszych, niepełnosprawnych i dzieci potrzebujących z okazji Świąt Bożego Narodzenia i Wielkiej Nocy – współpraca z Caritas.
 - e) Udział młodzieży w obchodach Dni Tyczyna.

- f) Organizacja Dni Otwartych Szkoły.
 - g) Współpraca z Biblioteką Gminną, Miejsko – Gminnym Ośrodkiem Kultury, Centrum Dziedzictwa Kulturowego.
 - h) Współpraca z redakcją Głosu Tyczyna.
 - i) Współpraca ze szkołami podstawowymi i ponadpodstawowymi.
 - j) Współpraca z Parafią w Tyczynie.
 - k) Wolontariat.
2. Tematyczne godziny wychowawcze powiązane są z realizacją ” Programu wychowawczo - profilaktycznego szkoły”. Równolegle tematyka włączana jest do realizacji wszystkich przedmiotów nauczania.
 3. Ustalenie stylu spotkań klasowych z rodzicami. Celem pierwszego spotkania (wrześniowego) jest wzajemne zapoznanie i zdiagnozowanie potrzeb i oczekiwań rodziców, zawarcie kontraktu, integrowanie środowiska wychowawczego klasy oraz ustalenie jednolitej linii oddziaływania wychowawczego.
 4. Indywidualne rozmowy młodzieży z nauczycielami, pedagogiem i pracownikami szkoły.
 5. Przeprowadzanie badań socjometrycznych w poszczególnych klasach celem wyłonienia liderów młodzieżowych.
 6. Stała współpraca z pedagogiem szkolnym służąca rozwiązywaniu bieżących problemów wychowawczych, szkoleniu nauczycieli i rodziców. Prowadzenie przez pedagoga zajęć tematycznych.
 7. Stworzenie warunków do działalności organizacji młodzieżowych mających prawo działania na terenie szkoły, współpraca dyrektora, zespołu wychowawczego, pedagoga szkolnego z Samorządem Uczniowskim.
 8. Organizacja wycieczek klasowych i szkolnych oraz wyjazdów edukacyjnych.
 9. Zasady organizowania wycieczek:
 - a) wszystkie wycieczki powinny być przygotowane merytorycznie i organizacyjnie - wycieczka może odbyć się na wniosek wychowawcy klasy lub nauczyciela organizującego, po zatwierdzeniu przez dyrektora szkoły
 - b) każda klasa ma prawo do wycieczki dłuższej (co najmniej 2 dniowej) w ciągu roku
 - c) wycieczki przedmiotowe organizowane są w godzinach lekcyjnych.
 10. Opracowanie przez zespół wychowawczy pod przewodnictwem pedagoga szkolnego przykładowej tematyki „godzin do dyspozycji wychowawcy” (załącznik do niniejszego programu).

§ 26

Działania profilaktyczne.

1. Przeciwdziałanie zachowaniom agresywnym:

- 1) zwiększenie świadomości problemu: rozmiarów, mechanizmów, konsekwencji zachowań agresywnych,
 - 2) tworzenie dobrego klimatu wokół współpracy w redukowaniu przemocy w szkole:
 - 3) ułatwienie aklimatyzacji uczniów klas pierwszych w szkole,
 - 4) kształtowanie u uczniów umiejętności sprzyjających tolerancji i ćwiczenie zachowań tolerancyjnych w sytuacjach konfliktowych,
 - 5) rozwijanie i podtrzymywanie prawidłowych kontaktów osobowych w szkole,
 - 6) przygotowanie młodzieży do odpowiedniego zachowania się w sytuacji zagrożenia życia lub zdrowia .
2. Przygotowanie do świadomego korzystania z multimedialnych środków przekazu:
- 1) przekazywanie informacji dotyczących uzależnienia od telewizji i komputera (gier komputerowych i Internetu),
 - 2) uczenie, jak radzić sobie z manipulacją w środkach masowego przekazu,
 - 3) przedstawienie zagrożeń i szans, jakie niosą współczesna kultura „techno” i wirtualna rzeczywistość,
 - 4) kształtowanie umiejętności wartościowania przekazów medialnych oraz selektywnego i krytycznego ich wykorzystania.
3. Profilaktyka uzależnień od nikotyny, alkoholu, narkotyków, dopalaczy i innych środków odurzających:
- 1) przekazywanie młodzieży rzetelnej i dokładnej (dostosowanej do poziomu odbiorcy) wiedzy o specyfice substancji uzależniających, ich wpływie na organizm i psychikę młodych ludzi, na zachowanie i różne sfery życia człowieka, a także o mechanizmach i fazach powstawania uzależnienia,
 - 2) rozwijanie umiejętności mogących zmniejszyć ryzyko uzależnienia, takich, jak: poczucie własnej wartości, wewnętrznej kontroli, wyrażania uczuć, podejmowania decyzji, radzenia sobie ze stresem,
 - 3) rozwijanie umiejętności społecznych: rozpoznawania i radzenia sobie z presją ze strony grupy, trening odmawiania, ćwiczenie identyfikowania manipulacji ze strony reklam i nieulegania im oraz aktywne poszukiwanie wsparcia i pomocy w otoczeniu
 - 4) ukazywanie alternatywnych wobec związanych z alkoholem i innymi środkami psychoaktywnymi sposobów spędzania przez młodzież czasu wolnego.
4. Promowanie zachowań prozdrowotnych i zdrowego stylu życia:
- 1) wdrażanie do zachowań sprzyjających zdrowiu, w szczególności utrwalanie nawyków racjonalnego odżywiania się, rekreacji ruchowej,
 - 2) zapoznanie z przyczynami i skutkami zaburzeń łaknienia typu bulimia i anoreksja
 - 3) ukazywanie znaczenia wpływu obecnego stylu życia na zdrowie potomstwa i przebieg okresu starości.

§ 27

Uwzględniając powyższe zagrożenia podjęto następujące kierunki działań profilaktycznych i interwencyjnych:

1. Opracowanie programu wychowawczo - profilaktycznego szkoły w oparciu o przepisy prawne i zgodnego z założeniami Statutu Szkoły.
2. Doskonalenie umiejętności i pogłębianie wiedzy nauczycieli i wychowawców klas oraz pedagoga szkolnego w zakresie prowadzenia działań profilaktycznych.
3. Opracowanie zasad postępowania wychowawców i nauczycieli w konkretnych sytuacjach.
4. Opracowanie jasnego systemu oceny zachowania ucznia.
5. Współpraca z samorządem uczniowskim i włączenie go w realizację programu profilaktycznego.
6. Organizowanie zajęć profilaktycznych przez pedagoga i wychowawców klas dla uczniów (uaktywnienie społeczności uczniowskiej, propozycje działań prospołecznych, propozycje spędzenia czasu wolnego).
7. Współpraca z rodzicami - przekazywanie wiedzy na temat zagrożeń, włączanie ich w życie szkoły.
8. Wyposażenie biblioteki szkolnej w fachową literaturę z zakresu profilaktyki zagrożeń i uzależnień.
9. Współpraca z policją - zajęcia prewencyjne dla młodzieży, szkolenia dla nauczycieli, szybka interwencja w sytuacjach kryzysowych.
10. Zachęcanie uczniów do udziału w różnorodnych akcjach na rzecz szkoły i środowiska.
11. Kształtowanie systemu wartości we współpracy z rodzicami.
12. Systematyczne omawianie, w ramach rad pedagogicznych, efektów realizacji programu profilaktycznego w szkole, wprowadzanie bieżących korekt.
13. Działania skierowane do uczniów:
 - 1) rozmowy z uczniami na aktualne i ważne dla nich tematy, dotyczące środków uzależniających, życia seksualnego, zagrożeń cywilizacyjnych - indywidualnie z uczniami oraz z całymi grupami (klasami) młodzieży, w formie pogadanek, prelekcji, wykładów, dyskusji na lekcjach wychowawczych, podczas nauki innych przedmiotów,
 - 2) zapewnienie młodzieży udziału w konkursach o charakterze profilaktycznym, organizowanych przez instytucje współpracujące ze szkołą,
 - 3) spotkania z terapeutą uzależnień,

- 4) przeprowadzenie spotkań klasowych z higienistką szkolną i pedagogiem dotyczących anoreksji i bulimii, ich przyczyn, oraz form pomocy, a także poświęconych innym problemom młodzieży,
 - 5) korzystanie z innych przykładowych programów profilaktycznych – wg potrzeb zespołów klasowych,
 - 6) organizowanie (w miarę potrzeb i możliwości) spotkań młodzieży:
 - a) z policjantem z zespołu zapobiegania przestępczości dzieci i młodzieży,
 - b) z psychologiem pracującym np. z osobami uzależnionymi,
 - c) ze służbą zdrowia,
 - d) z innymi osobami zajmującymi się problematyką młodzieży.
14. Działania skierowane do rodziców:
- 1) poruszanie tematyki ujętej w programie podczas klasowych spotkań z rodzicami i rozmów indywidualnych,
 - 2) przekazywanie rodzicom informacji dotyczących profilaktyki zachowań patologicznych wśród młodzieży – w formie ulotek oraz wywieszania ich na tablicy ogłoszeń podczas wywiadówek,
 - 3) zaproszenie psychologa lub przedstawiciela służby zdrowia na spotkanie z rodzicami w celu omówienia przyczyn zaburzeń łaknienia oraz innych problemów młodzieży, a także ukazującego dostępne formy pomocy,
 - 4) udzielanie rodzicom pomocy w dotarciu do odpowiednich instytucji i osób zajmujących się terapią młodzieży uzależnionej, oraz wykazującej inne zaburzenia rozwoju,
15. Działania skierowane do nauczycieli:
- 1) przeprowadzenie warsztatowych szkoleń Rady Pedagogicznej o tematyce wychowawczej,
 - 2) zachęcanie nauczycieli do poszerzania kwalifikacji niezbędnych przy poruszaniu problematyki ujętej w programie podczas warsztatów, szkoleń, konferencji i innych form doskonalenia dostępnych w naszym regionie,
 - 3) przeprowadzanie szkolenia Zespołu Wychowawczego i Rady Pedagogicznej (oraz przedstawicieli rady Rodziców i Samorządu Szkolnego) na temat: „Procedury postępowania nauczycieli w sytuacjach zagrożenia dzieci i młodzieży”,
 - 4) udostępnianie ciekawych artykułów z prasy dotyczących problemów młodzieży, interesujących przykładów i form pracy wychowawczej i profilaktycznej na tablicy ogłoszeń w pokoju nauczycielskim,
 - 5) udostępnianie spisu zasobów biblioteki (w tym posiadanej filmoteki) – dotyczących wymienionych w programie dziedzin profilaktyki – w pokoju nauczycielskim,
 - 6) opracowanie i udostępnianie nauczycielom i wychowawcom scenariuszy ciekawych zajęć z dziedziny profilaktyki,

- 7) zaangażowanie w wymianę informacji (artykułów, scenariuszy, programów itp.) wszystkich nauczycieli.

VI. Sytuacje wymagające interwencji wychowawczej.

§ 28

1. Niesolidność, nieterminowość, niewywiązywanie się z zobowiązań wobec klasy, szkoły, lekceważenie nauczycieli i obowiązków szkolnych.
2. Nieuzasadnione opuszczenie zajęć szkolnych: a) indywidualne, b) zbiorowe.
3. Nieuzasadnione spóźnienia na zajęcia.
4. Nieodpowiedni strój i wygląd np.:
 - 1) wyzywający makijaż,
 - 2) wskazujący na przynależność do nieformalnych grup młodzieżowych zagrażających
 - 3) porządkowi i bezpieczeństwu publicznemu.
5. Dewastowanie i marnotrawstwo dóbr materialnych.
6. Nieopanowany gniew, agresywne zachowanie.
7. Stosowanie przemocy fizycznej lub psychicznej.
8. Niszczenie środowiska przyrodniczego.
9. Krzywdzenie innych poprzez bezpośrednie podważanie autorytetu lub opinii.
10. Unikanie odpowiedzialności za czyny przez obarczanie winą innych.
11. Wynoszenie się ponad innych np. nadmierne chwalenie się dobrami materialnymi, strojem.
12. Palenie papierosów.
13. Picie alkoholu.
14. Stosowanie środków odurzających.
15. Rozprowadzanie środków odurzających.
16. Kłamstwa, kręctwa.
17. Fałszerstwo.
18. Kradzież.
19. Wulgarny sposób bycia:
 - 1) zachowanie,
 - 2) gesty,
 - 3) słownictwo,
 - 4) wygląd.
20. Wulgaryzowanie uczuć intymnych swoich i cudzych.
21. Brak szacunku dla innych ludzi.
22. Obojętność wobec czynionego zła, np. brak reakcji na niszczenie, dewastowanie, znęcanie się.
23. Czyny podlegające kodeksowi karnemu.

24. Sytuacje gorszące i deprawujące związane z seksem.
25. Zachowanie narażające na szwank dobre imię szkoły.

VII. Pochwały, nagrody.

§ 29

1. Pochwała ustna:
 - 1) bezpośrednia, indywidualna
 - 2) wobec klasy
 - 3) na forum szkoły.
2. Podniesienie oceny zachowania.
3. Pochwała pisemna:
 - 1) dyplom uznania
 - 2) list pochwalny do rodziców.
4. Nagrody książkowe.
5. Ufundowanie pomocy (przysług) służących rozwojowi zainteresowań.
6. Nagrody rzeczowe związane z tradycją szkoły (np. gadżety okolicznościowe).

VIII. Środki wychowawcze.

§ 30

1. Rozmowa nauczyciela z uczniem (nauczyciel, który pierwszy zetknął się z problemem).
2. Rozmowa wychowawcy z uczniem.
3. Rozmowa ucznia z pedagogiem szkolnym.
4. Skierowanie ucznia na rozmowę z dyrektorem szkoły.
5. Rozmowa wychowawcy z rodzicami:
 - 1) telefoniczna,
 - 2) z wezwaniem do szkoły,
 - 3) w obecności dyrektora.
6. W ostateczności postawienie ucznia przed Radą Pedagogiczną.
7. Obniżenie stopnia z zachowania
 - 1) jeden stopień,
 - 2) o więcej niż jeden stopień.
8. Udzielenie nagany na forum klasy, szkoły.
9. Przeniesienie ucznia do innej klasy równoległej.
10. Warunkowe pozostawienie w szkole z groźbą usunięcia za następne wykroczenie.

11. Relegowanie pełnoletniego ucznia ze szkoły po wyczerpaniu innych środków zaradczych.
12. Naprawienie popełnionej szkody lub winy. Przeproszenie.
13. Zaproponowanie konkretnej pracy w godzinach wolnych od zajęć lekcyjnych.
14. Odebranie prawa do wycieczki lub innej imprezy klasowej (szkolnej).
15. Skorzystanie z pomocy specjalisty: prawnika, lekarza, psychologa.

IX. Zamierzone efekty oddziaływania wychowawczego- profilaktycznego.

§ 31

1. Dojrzałą osobowością cechuje się uczeń, który w swym postępowaniu zdolny jest otwierać się na innych ludzi, zachowując podstawową kontrolę własnych uczuć i dbając o ich rozwój oraz jest zdolny realistycznie ocenić swoje możliwości.
2. Winny go cechować:
 - 1) kultura osobista – zachowywanie się z godnością i szacunkiem dla drugiego człowieka (odpowiedni strój, słowa, dbałość o estetykę, życzliwe nastawienie wobec innych, budowanie pozytywnego obrazu siebie);
 - 2) odpowiedzialność za własne wybory i za drugiego człowieka (koleżankę, kolegę, nauczyciela, itp.);
 - 3) wrażliwość na krzywdę innych ludzi: biednych, samotnych, cierpiących z różnych powodów;
 - 4) dążenie do budowania więzi między pokoleniami (uczeń – nauczyciel, dzieci – rodzice);
 - 5) tolerancja, szacunek i otwartość wobec ludzi o innych poglądach, innych sposobach życia, wyznających różne religie, wobec różnych narodowości i ras;
 - 6) poczucie tożsamości narodowej i kulturowej – poszanowanie historii, kultury i tradycji regionu i ojczyzny, troska o utrzymanie i pomnażanie tego dziedzictwa, godne reprezentowanie szkoły, kraju na zewnątrz;
 - 7) przygotowanie do podjęcia odpowiedzialności za losy kraju, regionu, szacunek dla pracy i nauki, uczciwość, rzetelność, aktywność społeczna, ofiarność, bezinteresowność;
 - 8) umiejętność obcowania z przyrodą – szacunek dla przyrody, odkrywanie jej piękna i tajemnic, zdrowy odpoczynek;
 - 9) samodzielne myślenie, poszukiwanie jasnego i pełnego światopoglądu, szacunek dla prawdy, postępowanie zgodne z własnym sumieniem, wysoki poziom wiedzy, i umiejętności (na miarę własnych możliwości);
 - 10) odporność na negatywne wpływy różnych patologicznych zjawisk społecznych oraz środków przekazu, umiejętność wykorzystania środków przekazu (nie uzależnianie się od

nich, lecz wartościowe ich używanie jako środków przekazywania właściwych wartości, rozstrzygnięć, ideałów).

3. Szkoła w opinii uczniów i rodziców uważana jest za bezpieczną (analiza ankiet i dokumentacji szkolnej).
4. Biblioteka wyposażona jest w publikacje dotyczące profilaktyki i najnowsze wiadomości z zakresu nauczania i wychowania - materiały dostępne również dla rodziców.
5. Utworzony jest bank informacji (dla nauczycieli) dotyczących ciekawych lekcji wychowawczych.
6. Poszerzenie wiedzy nauczycieli owocuje lepszymi relacjami uczeń - nauczyciel – rodzic, co pozwala na szybszą i skuteczniejszą interwencję oraz na łatwiejsze wychwycenie i zrozumienie problemu.
7. Szkoła posiada wypracowane procedury postępowania w sytuacjach zagrożeń.
8. Uczniowie chętnie biorą udział w różnorodnych konkursach i zawodach, a wyniki w nauce są zadowalające.
9. Uczniowie są współgospodarzami szkoły, samorząd uczniowski jest aktywny, podejmuje ciekawe akcje.
10. Uczniowie i ich rodzice mają możliwość korzystania ze wsparcia profesjonalnych instytucji współpracujących w ramach programu profilaktycznego.
11. Uczniowie wypracowują zasady współżycia i tolerancji.
12. Frekwencja uczniów jest zadowalająca.
13. Zmniejsza się liczba zachowań agresywnych.
14. Uczniowie odnoszą sukcesy w sporcie.
15. Wszyscy uczniowie w trudnej sytuacji mogą liczyć na pomoc i wsparcie.
16. Rodzice przełamali wstyd i w razie potrzeby śmiało zgłaszają swoje trudności.

X. Ewaluacja.

§ 32

1. Ankiety.
2. Obserwacje.
3. Wywiady indywidualne i grupowe.
4. Analiza dokumentacji szkolnej i porównywanie wyników.

XI. Postanowienia końcowe.

§ 33

1. Jako załącznik do Programu Wychowawczo - Profilaktycznego ustala się: Tematykę godzin do dyspozycji wychowawcy.
2. Niniejszy dokument opracowany został zgodnie z Ustawą Prawo Oświatowe z dnia 14 grudnia 2016r., Konstytucją RP, Konwencją Praw Dziecka i Statutem Zespołu Szkół w Tyczynie przez uczniów, nauczycieli i rodziców.
3. Program uchwalony został przez Radę Rodziców na spotkaniu w dniu 25 września 2018 roku i obowiązuje nauczycieli, uczniów i rodziców Zespołu Szkół w Tyczynie.
4. Wszelkie zmiany spowodowane uwagami Rady Pedagogicznej, Rady Rodziców, Samorządu Uczniowskiego, czy zmianą przepisów oświatowych wprowadzone zostaną do niniejszego dokumentu w formie pisemnych aneksów.